

jazykový systém turečtiny: dotazník pro semestrální projekt

A. sociální, historický a kulturní kontext

- a. do jaké skupiny v rámci turkické rodiny jazyk patří?
- b. jaká je distribuce mluvčích tohoto jazyka: kde se jazykem mluví, jaký je celkový počet mluvčích jazyka, jaký je počet mluvčích v jednotlivých oblastech, má jazyková komunita nějaké významné diaspory?
- c. jaké je právní postavení uživatelů jazyka i jazyka samotného na území(ch), kde se jím mluví?
- d. jakými dalšími jazyky se na daném území mluví a jaké jsou vztahy mezi jednotlivými jazyky? jsou území, na nichž se jazyk používá mono- nebo multilingvní? slouží jazyk pro mezinárodní komunikaci nebo jen pro komunikaci v rámci dané komunity?
- e. jaký je kulturní a historický kontext jazyka (charakterizujte stručně danou jazykovou komunitu z tohoto hlediska)?
- f. má jazyk nějaké výrazné dialekty?
- g. jaká je vitalita jazyka podle ethnologue.com?

B. fonetika a fonologie

- a. jaký je hláskový systém jazyka?
 - i. jak se liší od turečtiny?
 - ii. má jazyk dlouhé vokály?
 - iii. má jazyk velární/uvulární hlásky?
 - iv. kde je v daném jazyce typicky lexikální přízvuk?
- b. jaké významné fonologické procesy v jazyce probíhají?
 - i. jak v jazyce funguje vokální harmonie?
 - ii. dochází v jazyce k nabývání znělosti?
 - iii. dochází v jazyce k nějakým dalším systematickým alternacím vokálů či konsonantů? čím jsou motivované?
- c. jaké grafické soustavy se používají k zápisu jazyka?

C. morfologie

- a. jak se v jazyce tvoří plurál jmen?
- b. jak vypadá pádový systém jazyka (včetně jednotlivých pádových přípon)?
- c. jak se v jazyce tvoří *instrumentál* (= jet autem) / *komitativ* (= auto s motorkou)?
- d. jaká má jazyk osobní zájmena?
- e. jak vypadá proximální a distální ukazovací zájmeno?
- f. jak se v jazyce vyjádří *moje/jeho matka*, *můj/jeho dům*, *matčin dům*?
- g. jak se v jazyce vyjádří *co*, *kdo*, *kde*, *jaký*?
- h. jakým způsobem se v jazyce tvoří komparativ a superlativ adjektiv: jak se vyjádří *lepší* a *nejlepší*?
- i. jak se v jazyce značí infinitiv: jak se vyjádří *dělat*?
- j. jak se v jazyce značí přítomný čas? existuje více typů přítomného času? jak se vyjádří *on dělá*?
- k. jak se v jazyce vyjadřuje budoucnost, jak se vyjádří *on bude dělat*?
- l. jak se v jazyce vyjádří *udělej*, *ať udělá*?
- m. jak se v jazyce vyjadřuje evidenciálnost?

D. syntax

- a. jak se v jazyce vyjádří *já jsem Turek* (dle potřeby doplňte označení uživatele daného

jazyka, případně jiné podstatné jméno)?

- b. jak se v jazyce vyjádří *toto není dobrý chleba*?
- c. jak se v jazyce vyjádří *chleba je/není* (ve smyslu existuje)?
- d. jak se v jazyce vyjádří *já jsem ho zabil / on byl zabit*?

E. lexikon

- a. jak se v jazyce vyjádří následující slova (doplňte do tabulky všechna slova, která se vám podaří zjistit, najdete-li pro dané slovo víc možných překladů, uveďte všechny):

jedna		hora		červený	
dva		bůh		bílý	
tři		kniha		dobrý	
šest		pero		dělat	
deset		nůž		říct	
dvacet		dům		jíst	
sto		ovce		chtít	
tisíc		kůň		přijít	
noha (<i>foot</i>)		škola		odejít	
voda		ohněn		přinést	

pozn.: pro přepis použijte tureckou abecedu s následujícími doplněními: pro *ch* (neznělou velární frikativu) použijte *x*, pro uvulární exploziv použijte *q*, pro znělou uvulární frikativu použijte *ğ*, pro velární nazálu použijte *ñ*, pro dlouhé vokály použijte dva vokály za sebou, pro *otevřené e* použijte *e*, pro *zavřené e* použijte *é*.